

KOMMUNFULLMÄKTIGE

MOTION 2016-03-21

Motion: Inför Vita jobb-modellen vid upphandling

Täby kommun köper varje år in varor och tjänster för stora belopp, varav en stor andel utgörs av upphandlade inköp. Vi socialdemokrater förespråkar att vid upphandling bör förutom pris även andra faktorer beaktas såsom miljökrav och sociala krav när bästa bud utses. Efter att det nya EU-direktivet om upphandling nu har öppnat för mer sociala krav vid upphandlingar så har allt fler kommuner börjat ställa sådana.

När offentliga upphandlingar styrs hårt av inbyggda krav på lägsta möjliga pris, riskerar det att bli en stark motor för svart verksamhet och social dumpning genom låga löner, dåliga arbetsvillkor och/eller skadlig verksamhet. Täby kommun ska vara ett föredöme och invånare och anställda ska känna sig stolta över vår kommun och dess verksamhet.

EU-lagstiftningen ger inga möjligheter att ställa krav på att entreprenörer ska ha tecknat svenska kollektivavtal. Men det går och vi bör kräva att anbudsgivarna ska erbjuda sina anställda kollektivavtalsenliga villkor vad gäller avtalets lägstalön, övriga ersättningar och arbetstider.

Det går och vi bör också ställa krav på att låta huvudentreprenören ta ansvar för att eventuella underleverantörer följer regler och lagar. Utan det ansvaret kan huvudentreprenörer kringgå krav på kollektivavtalsenliga villkor genom att lägga ut arbetet på entreprenad. För att tillse att ansvaret och avtalet följs krävs uppföljning i verksamheten. Uppföljning kan då ske genom kontroller där alla relevanta handlingar för både huvudentreprenören och eventuella underentreprenörer måste kunna visas upp. Viktigt är att om reglerna bryts kan avtalet sägas upp och eventuellt skadestånd krävas.

Det finns en särskild modell för att stärka och utveckla dessa delar av vår upphandlade verksamhet i kommunen. Den kallas Vita jobb-modellen och har tagits fram av en jurist tillsammans med flera LO-fackförbund. Modellen är införd med gott resultat i Malmö och Stockholm.

Vita jobb-modellen har fyra grundpelare som alla anbudsgivande företag måste underordna sig:

- Företagen måste erbjuda sina anställda kollektivavtalsenliga villkor utifrån de begränsningar som Lavallagen anger.
- Underentreprenörer omfattas av samma regler och att huvudentreprenören ansvarar för att underentreprenörer följer dem.
- Uppenbara brott mot reglerna leder till uppsägning av avtalet samt eventuellt skadeståndsanspråk.
- Företaget förbinder sig att visa relevanta handlingar för de kontrollanter som kommunen väljer att anlita. Även underentreprenörer kan kontrolleras.

Urvalet ska utformas så att upphandlaren kan känna sig trygg i att upphandlingsunderlagen inte strider mot LOU och EU-rätten, men samtidigt vara så

omfattande att de säkrar att företagen som lägger anbud måste konkurrera på likartade villkor och erbjuda anständiga anställningsvillkor, så säkrar vi en sund och schysst konkurrens.

Erfarenheterna från arbetet med Vita jobb-modellen i Stockholm visade att modellen fungerade i alla led. Det gick bra att utforma tydliga upphandlingsunderlag och samarbetet mellan kommunala tjänstemän och fackliga företrädare var ömsesidigt givande när båda parter strävade efter att få bort de oseriösa inslagen i upphandlingarna.. De detaljerade upphandlingsunderlagen skrämde bort företag som brukade vinna upphandlingar via oseriös verksamhet, då de inte lade anbud eftersom de inte ville underordna sig krav på regelefterlevnad och kontroller. De fackliga kontrollerna ledde inte till några negativa reaktioner från företagarnas sida. Tvärtom välkomnade arbetsgivarna en ordning där seriösa företagare hade fått möjlighet att vinna kommunala upphandlingar de tidigare förlorat på grund av illojal konkurrens.

I en kommun som Täby som har en hög andel upphandlad verksamhet bör det vara en självklarhet att det garanteras att schyssta villkor gäller i det som upphandlas och att kommunen genom sin upphandlingsmodell tar sitt ansvar för att verka för detta.

Ett införande av Vita jobb-modellen i Täby, kan komma att resultera i något ökade kostnader. Men vi socialdemokrater anser att det är värt det, för jobbets och kvalitetsens skull. Vita jobb-modellen ger fler möjligheter för seriösa leverantörer och entreprenörer att lämna anbud. Vi får högre kvalitet i leveransen, vilket gynnar medborgarna. De anställda i företagen är garanterade kollektivavtalsenliga villkor, vilket till exempel handlar om lägsta lön, försäkringar och pensioner

Därför yrkar vi:

- att Täby kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att införa Vita jobb-modellen i Täby kommuns upphandlingar

För den Socialdemokratiska fullmäktigegruppen

Annica Gryhed (s)

Lars-Göran Nilsson (s)